

ACADEMIA ROMÂNĂ
SECȚIA DE ȘTIINȚE ECONOMICE, JURIDICE ȘI SOCIOLOGIE

INSTITUTUL DE CERCETĂRI JURIDICE „Acad. ANDREI RĂDULESCU”
al ACADEMIEI ROMÂNE

RAPORTUL DE ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ
pe anul 2009
al Institutului de Cercetări Juridice
„Academician Andrei Rădulescu”

	<i>Număr</i>
1. Articole științifice publicate în reviste	
a) publicate în reviste ISI	0
b) publicate în reviste ale Academiei Române;	21
c) publicate în reviste din străinătate non-ISI;	1
d) publicate în alte reviste din țară.	52
2. Capitole în cărți monografice (volume colective)	
a) din țară;	0
b) din străinătate.	2
3. Participare la elaborarea unor lucrări de amploare (atlase, dicționare, enciclopedii etc.)	
4. Cărți:	
a) publicate la edituri din țară;	6
b) publicate la edituri din străinătate.	3
5. Rapoarte, studii, sinteze etc., la cererea autorităților	
a) programe prioritare ale Academiei Române;	0
b) programe prioritare ale ICJ;	0
c) programe ale MECT (CNMP, ANCS, CNCSIS etc.);	8
6. Alte studii și rapoarte. Participări la elaborarea de acte normative	34
7. Participări la manifestări internaționale	34
8. Participări la manifestări naționale	35

1. În cursul anului 2009, activitatea Institutului s-a îndreptat spre realizarea unui număr de 25 teme de cercetare științifică. Aceste teme s-au înscris în cadrul temelor fundamentale (prioritare) ale Academiei și în cadrul temelor de cercetare fundamentale ale Secției de specialitate a Academiei Române.

Specificul Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române este acela că desfășoară, pe lângă o activitate de cercetare științifică fundamentală a instituțiilor dreptului și o cercetare aplicativă prin analiza aprofundată a problemelor pe care le ridică aplicarea concretă a normelor juridice în practica organelor judiciare.

Pe lângă aceasta, cercetătorii institutului participă la elaborarea de acte normative, la explicarea științifică a normelor juridice, la difuzarea acestor explicații (prin studii, articole, monografii, culegeri de studii etc.) spre a înlesni procesul de aplicare corectă a normei de drept în raport cu cerințele vieții sociale și politice actuale.

Această cercetare se desfășoară în cadrul mai multor ramuri ale dreptului, fiecare prezentând elemente specifice în raport cu particularitățile relațiilor sociale pe care le reglementează (teoria generală a dreptului, drept civil, dreptul penal drept comercial, drept constituțional, drept administrativ, dreptul familiei, drept comunitar, drept financiar, criminologie, procedură civilă, procedură penală etc.).

Tot ca un specific al activității Institutului nostru în etapa actuală este și concentrarea eforturilor tuturor cercetătorilor în direcția analizei aprofundate a dreptului comunitar în vederea armonizării legislației române cu legislația Uniunii Europene. Toate aceste teme de cercetare au fost integral elaborate în anul 2009, cercetătorii dovedind pasiune și competență în realizarea lor.

De asemenea cercetătorii Institutului de Cercetări Juridice „Academician Andrei Rădulescu” al Academiei Române au desfășurat o bogată activitate științifică legată de realizarea și coordonarea unor programe de cercetare ca și pentru elaborarea unor studii fundamentale asupra fenomenului juridic în etapa actuală. În preocupările Institutului în acest an a fost și o mai bună organizare și funcționare a doctoratului, elaborarea la nivel corespunzător a lucrărilor în cadrul granturilor ca și participarea la numeroase manifestări științifice naționale și internaționale

2. Activitatea științifică a Institutului, în anul 2009, s-a desfășurat în cadrul a trei Departamente de activitate științifică. Aceste departamente au ținut ședințe de lucru săptămânale, în cadrul cărora a fost analizat stadiul realizării programelor de cercetare și problemele științifice apărute pe parcursul cercetărilor.

Referindu-ne la activitatea și la rezultatele obținute de fiecare Departament în parte constatăm următoarele:

A. În cadrul **Departamentului de Drept Public** „*Vintilă Dongoroz*”: au fost desfășurate următoarele activități de cercetare științifică cuprinse în programul de cercetare pe anul 2009.

Astfel, în domeniul *dreptului internațional* s-au efectuat cercetări privind: *efectele și încetarea tratatelor internaționale; Soluționarea pașnică a diferendelor în cadrul organizațiilor internaționale și Izvoarele formale ale dreptului cu privire specială asupra izvoarelor dreptului internațional și a dreptului european comunitar;*

În domeniul *dreptului penal* s-au îndreptat spre abordarea unor teme de cercetare actuale cum ar fi: *relevanța penală a plângerii prealabile; mobilul și scopul în conținutul infracțiunii; aplicarea legii penale în spațiu; analiza proiectelor de Cod penal și a Codului de procedură penal* subliniindu-se atât calitățile dar mai ales neajunsurile celor două proiecte și căile pentru perfecționarea legislației penale și procesual penale.

În domeniul *criminologiei* a fost elaborată lucrarea *Locul și rolul operei lui Denis Szabo, om de știință de renume morală și bun prieten al criminologilor români*, elaborată de d-na. Aura Constantinescu, CS gr.III.

De asemenea, în cursul anului 2009, au fost continuate cercetările în legătură cu *costul represiunii penale*, abordându-se de pe poziții științifice problematica costului urmăririi penale în perspectiva identificării unor soluții optime care să corespundă intereselor actualei etape de dezvoltare a țării noastre și să asigure combaterea eficientă a tuturor formelor de criminalitate în condițiile unei folosiri judicioase a fondurilor cu această destinație.

În domeniul *dreptului constituțional*, s-au efectuat cercetări în legătură cu *regimurile politice* (cu privire specială la regimul politic semiprezidențial), relevându-se calitățile și neajunsurile acestui regim în raport cu necesitățile vieții politice actuale.

În domeniul *teoriei generale a dreptului*, s-au efectuat cercetări în legătură cu clarificarea conceptelor de *drept și justiție* în perioada postaderării, în raport cu tradițiile gândirii juridice românești și cu relația dintre unitate-diversitate în Uniunea Europeană.

În domeniul *dreptului administrativ*, cercetările au abordat problematica investigării modului de organizare a administrației publice românești în condițiile post-aderării.

B. În cadrul **Departamentului de Drept Privat** „*Traian Ionașcu*”, în anul 2009, toate temele de cercetare aflate în programul de cercetare au fost realizate integral. S-a acordat o mare atenție problemelor de drept determinate de post-aderarea României la Uniunea Europeană, elaborându-se studii privind *impactul proiectului de Constituție al Uniunii Europene asupra dreptului civil român; studii privind problemele elaborării dreptului în etapa actuală și analizei critice a prevederilor proiectului noului cod civil și a noului cod de procedură civilă.*

În cadrul Departamentului s-au organizat dezbateri științifice cu următoarele teme: *Drepturile morale și drepturile patrimoniale ale autorului; Drepturile de dispoziție al soților asupra bunurilor ce le aparțin, în diferite regimuri matrimoniale; Regimul juridic al fondului funciar; Ordonanța privind interzicerea cumului pensiei cu salariul; Comisia Europeană-măsuri privind criza financiară și Clauzele abuzive.*

C. Activitatea de cercetare a **Centrului de Studii de Drept European**, a avut ca obiectiv problemele actuale pe care le ridică armonizarea legislației naționale cu dreptul comunitar. În cadrul acestor cercetări s-au abordat ca teme de cercetare: *Acțiunea preliminară în cadrul instanțelor naționale de ultim grad - art. 234 par. (3) CE. Încheierea ICCJ din 8 noiembrie 2007 în cauza Petrom; Implicații de ordin juridic ale viitoarei declarații de acceptare a competenței CJCE în cadrul pilonului III al UE – cooperare polițienească și judiciară în materie penală (art. 35 UE); Taxa auto din perspectiva dreptului comunitar; Interpretarea și aplicarea regulamentului comunitar în dreptul național. Condiții și elemente. Studiu de caz: Regulamentul (CE) nr. 1408/71; Protecția drepturilor omului; interpretarea unor dispoziții ale Convenției europene a drepturilor omului și, respectiv, ale Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene; Libertatea de stabilire. Transferul sediului unei societăți într-un stat membru diferit de statul în care a fost constituită: cauza Cartesio, C-210/06; Libera circulație a lucrătorilor și serviciilor. Repere privind cadrul juridic comunitar al recunoașterii reciproce a diplomelor; Legea aplicabilă obligațiilor contractuale conform Regulamentului (CE) nr. 593/2008 din 17 iunie 2008 (Regulamentul ROMA I); Diviziunea și echilibrul puterilor în Uniunea Europeană. Întinderea și semnificația principiilor generale de drept comunitar: Hotărârea CJCE în cauza C-101/08, Audiolux. În cadrul Centrului de Studii de Drept European s-a realizat un program de cercetare cu tema: *Adoptarea ISA la nivelul UE* (CSDE-SCE-01), desfășurat în iulie-septembrie 2009; coordonatorul proiectului: lector univ. dr. Andrei Săvescu; rezultatul proiectului a fost publicat în Revista română de drept comunitar, nr. 4/2009.*

De asemenea, s-a realizat un program de cercetare cu tema *Modificarea normelor de concurență aplicabile în sectorul distribuției* (CSDE-SCE-2), desfășurat în perioada iulie-august 2009, autor lector univ. dr. Diana Elena Ungureanu; rezultatul proiectului a fost publicat în Revista română de drept comunitar, nr. 4/2009.

Tot în cadrul Centrului, au avut loc mai multe prezentări de cărți de specialitate: Costel Gîlcă, *Codul european al muncii și securității sociale*. Annotat, Editura Wolters Kluwer, București, 2009 (18.06.2009); Florin Răzvan Radu, *Cooperare judiciară internațională și europeană în materie penală*, Wolters Kluwer, 2009 (29.09.2009); Claudiu Dinu, *Normele de procedură civilă*, Editura Universul Juridic, 2009 (30.10.2009); Cristian Gheorghe, *Drept comercial european*, C.H.Beck, 2009 (18.11.2009).

3. În luna aprilie 2009, Institutul a organizat sesiunea științifică anuală cu tema „*Dreptul românesc în contextul exigențelor europene*”, în cadrul căreia s-au prezentat valoroase intervenții de către cercetătorii din Institut și de către alte personalități ale vieții științifice juridice din țară.

De asemenea, s-au finalizat, prin publicare, o serie de cercetări efectuate în anii anteriori, iar alte lucrări au reprezentat rezultatele cercetărilor pe anul 2009.

În cadrul activității publicistice a fost publicate trei (3) cărți în edituri din străinătate și șase (6) cărți în edituri din țară.

De asemenea, au fost publicate în Revistele Institutului un număr de 21 articole, 56 articole în alte reviste din țară și un (1) articol într-o revistă străină.

Tot în cadrul valorificării rezultatelor cercetării științifice, consemnăm participarea unui mare număr de cercetători la manifestările științifice interne și internaționale, în cadrul cărora au fost prezentate numeroase comunicări și intervenții (34 la manifestări internaționale și 35 la manifestări interne).

4. În anul 2009, cercetătorii au desfășurat o bogată activitate în legătură cu pregătirea doctoranzilor, activitate care se află în centrul atenției conducerii Institutului. Doctoranzii participă la manifestările științifice ale Institutului, la ședințele de departament și sunt antrenați la activitățile de realizare a programelor de cercetare.

5. Institutul este invitat cu regularitate la întâlnirile cu reprezentanții Consiliului Europei pentru probleme juridice organizate de Ministerul Justiției, Parchetul General de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Institutul European din România și de către Institutul Român pentru Drepturile Omului.

În vederea largirii contactelor cu oamenii de știință din străinătate, Institutul a început tratative cu Universitatea din Bologna și Universitatea din Milano pentru inițierea unor cercetări comune asupra problemelor legate de armonizarea legislației române cu legislația Uniunii Europene. De asemenea, au continuat legăturile cu Facultatea de Drept Comparat din Strasbourg, cu Societatea de Legislație Comparată din Paris, cu Universitatea din Roma – (Institutul de Științe Juridice), cu Institutul Internațional de Sociologie Juridică Oñati (Spania), Institutul de Sociologie Juridică La Mancha (Spania) și cu Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei Republicii Moldova (Chișinău), cu care, de altfel, Institutul nostru menține, tradițional, foarte bune contacte științifice și schimburi de publicații.

Menționăm și bunele relații pe care Institutul nostru le are cu Institutul de Sociologie Juridică din Cracovia și cel din Varșovia (Polonia), ca și cu Institutele omoloage din Federația Rusă, Bulgaria, Ungaria și Serbia.

De asemenea, Institutul face un amplu schimb de publicații cu peste 50 de beneficiari din afară.

6.O activitate importantă a desfășurat Institutul, în anul 2009 prin cercetătorii săi, sub forma de avize, note de studiu, propuneri la proiectele de acte normative aflate în curs de definitivare la Camera Deputaților, la Senat, la Guvernul României, la Ministerul de Justiție, Ministerul de Interne sau la Parchetul General de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Institutul a contribuit efectiv la definitivarea multor proiecte de acte normative de mare însemnătate în vederea armonizării legislației românești cu legislația Uniunii Europene. Contribuțiile la aceste proiecte au însemnat, adesea, un mare volum de muncă (de cele mai multe ori, neremunerat) și în afara programului de muncă al cercetătorilor. Strânsele legături cu organele de stat care elaborează și aplică actele normative i-au permis Institutului să fie la curent cu problemele actuale ale vieții juridice interne și internaționale pe care să le cuprindă în programele sale de cercetare. Astfel, în programele de cercetare din ultimii ani au fost abordate asemenea probleme, ca: actualitatea și însemnătatea Constituției Europene, problemele juridice ale aderării țării noastre la Uniunea Europeană, problemele legate de cunoașterea și receptarea în legea internă a prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului; a fost abordată problema reformelor legislative în domeniul administrativ, financiar, penal, dreptul familiei, dreptul proprietății intelectuale.

7. În structura internă a Institutului funcționează cele trei Departamente; acestea organizează lunar dezbateri/conferințe la care participă cercetători din Institut, membrii ai Consiliului Legislativ, membrii ai Parlamentului României, magistrați de la Curțile de Apel din București și din țară, magistrați de la Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și redactori de la unele reviste de specialitate din domeniul dreptului comunitar.

8. Institutul editează o revistă juridică („Studii de Drept Românesc”), cu apariție trimestrială, având un colectiv de redacție și un redactor-șef (prof.univ.dr.Emil Moroianu), iar în calitate de colaboratori un număr mare de prestigioase personalități din lumea universitară și academică juridică din țară și de peste hotare.

Revista a fost predată cu regularitate spre apariție la Editura Academiei. Revista publică studii, articole, comentarii legislative și de practică judiciară, cronici, informații, bibliografie juridică selectivă, reflectând în principal problematica nouă abordată în cadrul temelor de cercetare. Prin cooperare cu Asociația Română de Științe Penale (asociație recunoscută prin lege ca fiind de interes public), Institutul sprijină și contribuie (sub aspect științific) la apariția periodicului „Revista de Drept Penal/Penal Law Review”; tot astfel, Asociația Națională de Filosofie a Dreptului de pe lângă Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române editează, în colaborare cu Centrul de Cercetări Juridice al Facultății de Drept a Universității de Vest din Timișoara, periodicul „Romanian Review of Philosophy of Law and Social Philosophy”.

9. În centrul atenției conducerii Institutului s-a aflat și activitatea pentru pregătirea doctoranzilor.

În prezent, Institutul are un număr de 100 de doctoranzi, cu care se țin ședințe periodice pentru a se verifica stadiul pregătirilor; aceștia participă la manifestările științifice ale Institutului, la ședințele de dezbateri ale departamentelor și sunt antrenați la activitățile de realizare a programelor de cercetare. Se poate afirma că Institutul are un valoros colectiv de cercetare, deoarece toți cercetătorii sunt doctori sau doctoranzi.

10. Conducerea Institutului este asigurată de un Director, cercetător științific gr. I și profesor universitar doctor, un Consiliu Științific, format din nouă (9) membri, din care doi (2) sunt membri de onoare (academician Ion Dogaru și academician Vasile Stănescu), precum și trei (3) șefi de Departamente.

Activitatea Institutului a fost desfășurată până la restructurare de un număr de 31 de persoane care ocupau 22 de posturi. Dintre aceste persoane, 22 se ocupau cu cercetarea științifică: dintre acestea opt (8) persoane au avut norma de bază în Institut, 15 persoane au lucrat cu ½ normă de activitate în Institut, și peste 27 de cercetători lucrează în mod voluntar, ca cercetători asociați. Lista cercetătorilor asociați a fost aprobată de Consiliul Științific.

Pe lângă personalul de cercetare, Institutul mai are un număr de șapte (7) salariați care formează personalul ajutător: un (1) economist, un (1) contabil, un (1) redactor tehnic al revistei, o (1) bibliotecară, două (2) dactilografe și o (1) secretară (consilier juridic).

11. Principalele dificultăți în activitatea Institutului decurg din lipsa cronică de cercetători cu normă întreaga, cu cartea de muncă în Institut. De la un număr de peste 40 de cercetători existent în anul

1990, numărul acestora s-a redus treptat. Dacă până la Decizia nr. 94/28.05/2009 munca de cercetare științifică era desfășurată de opt (8) cercetători cu norma întreagă în Institut (dintre care doi (2) cercetători cu gradul I, un (1) cercetător cu gradul II, trei (3) cercetători gradul III și un (1) cercetător), iar 15 cercetători cu ½ normă, cu cartea de muncă în afara institutului (unități de învățământ superior), în prezent după restructurare și ca urmare a desființării unor posturi de cercetare și a eliberării din muncă a unor cercetători care au optat pentru pensie în locul salariului, activitatea științifică se desfășoară de un director, un cercetător gr.II și trei cercetători gr.III și un cercetător științific (asistent). În Institut sunt 6 (șase) persoane cu normă întreagă, fiind cu cartea de muncă, 7 (sapte) persoane cu ½ normă și 27 de cercetători asociați.

Ponderea extrem de redusă a cercetătorilor cu normă întreagă și cu cartea de muncă în Institut (6 persoane) face imposibilă elaborarea de lucrări de mari proporții și de mare însemnătate pentru viața juridică. Deși s-au făcut numeroase intervenții, pentru completarea schemei de personal cu noi posturi de cercetător, iar Secția de specialitate a Academiei Române, cât și Conducerea Academiei au recunoscut situația precară în care se află Institutul sub aspectul personalului de cercetare științifică, nu se întrevăd măsuri de remediere. Din această cauză Institutul nu poate satisface decât parțial solicitările Președinției, Parlamentului și Ministerelor de a participa la elaborarea de noi acte normative sau la perfecționarea celor existente

DIRECTOR,
prof.univ.dr. Emil Gheorghe Moroianu

21.12.2009